

Nr 333.

Av herr **Larsson, Johan**, och herr **Andersson, Elof**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition dels angående godkännande av en mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union avsluten överenskommelse angående beställningar och krediter m. m., dels ock angående statlig exportkreditgaranti m. m.*

I proposition nr 253 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels godkänna ett propositionen vidfogat förslag till överenskommelse med Socialistiska Rådsrepublikernas Union jämte tillhörande protokoll dels ock för beredande av lån åt de Socialistiska Rådsrepublikernas Union för inköp av svenska varor för budgetåret 1934/1935 under Utgifter för kapitalökning och rubriken Fonden för förslag till statsverket, avdelning D. Övriga anslag anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 100,000,000 kr.

I avtalet stadgas bl. a. att av de beställningar, som skola göras före den 1 augusti 1934, skola beställningar för ett belopp av minst femton miljoner svenska kronor avse följande lantbruksprodukter, nämligen fläsk, nötkreatur (avelsdjur och andra), svin, hästar, utsäde och andra varor.

Lånet skall återbetalas inom i princip fem år.

I proposition nr 256 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen bl. a. att medgiva att svenska staten må, i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser, under tiden t. o. m. utgången av budgetåret 1934/1935 till belopp av högst 25 miljoner kronor iklädas betalningsansvar för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske.

Nu gällande föreskrifter angående statsgaranti för exportkredit återfinnas i förordningen den 26 juni 1933 (S. F. S. nr 429). Enligt denna författning må på närmare angivna villkor till befrämjande av svensk export statsgaranti beviljas svensk exportör för kredit, som av honom lämnas vid försäljning till utlandet av inhemska alster av industri, jordbruk eller fiske.

Statsgarantien må i regel högst avse, att ett belopp uppgående till 60 procent av den av exportören lämnade krediten kommer att inflyta. Intill en totalsumma av sex miljoner kronor må dock statsgaranti kunna beviljas till mer än 60 procent av kreditbeloppet intill hela sistnämnda belopp, då fråga är om export av alster av jordbruk, särskilt levande hästar, nötkreatur, får och svin samt utsädesvaror, eller av fisk och fiskprodukter.

När fråga är om alster av jordbruk som nyss sagts eller av fisk och fiskprodukter må ock exporten kunna helt eller delvis av exportkreditnämnden finansieras genom köpesummans förskotterande.

Den särställning, som sålunda tillerkänts vissa alster av jordbruk samt fisk och fiskprodukter, har tillkommit på förslag av det särskilda utskott, som vid 1933 års riksdag till behandling förehade Kungl. Maj:ts proposition nr 245

angående statlig exportkreditgaranti. Utskottet framhöll i sitt utlåtande nr 4, att utskottet i fråga om export av vissa jordbrukets och fiskerinäringens produkter funnit sig böra föreslå ett undantag från regeln att garantien skulle uppgå högst till 60 procent av den av exportören lämnade krediten. Utskottet anförde härom:

Erfarenheterna från verksamheten med s. k. hjälpkrediter hade givit vid handen, att i fråga om export av jordbrukets och fiskerinäringens produkter behov av ett mera omfattande stöd gjorde sig gällande. Man hade där att göra med en mängd små producenter, för vilka det ofta vore uteslutet att själva lämna någon som helst kredit och som endast i ringa utsträckning kunde beräknas få diskontera de växlar, som av köparen lämnades, därest statens garanti omfattade endast 60 procent av den av exportören lämnade krediten.

Under sådana förhållanden hade utskottet, med hänsyn till angelägenheten av att det svenska jordbruket och fisket jämväl i här förevarande hänseende kunde erhålla ett välbehövligt stöd, ansett sig böra förorda, att av den av utskottet tillstyrkta garantisumman av 75 miljoner kronor — vilken givetvis i sin helhet skulle avse alster av såväl industri som jordbruk och fiske — ett belopp av högst 6 miljoner kronor skulle kunna tagas i anspråk för att i större utsträckning än som i andra fall vore medgivet användas för att understödja exporten av vissa alster av jordbruk och fiske. Detta understöd borde kunna erhålla formen av en garanti, som omfattade mer än 60 procent av kreditbeloppet upptill, där så befundes erforderligt, hela detta belopp, dock att när omständigheterna därtill gäve anledning, exporten borde kunna helt eller delvis av exportkreditnämnden finansieras genom att köpesumman omedelbart utbetalades till säljaren.

Fastställandet av den tid, som av staten medgiven garanti för exportkredit eller av staten lämnat förskott å köpesumman för exporterad vara skall avse, ankommer enligt nu gällande bestämmelser på exportkreditnämnden.

I propositionen till 1933 års riksdag uttalade departementschefen bl. a., se propositionen sid. 17, att det närmare avgörandet av exportkreditgarantiens omfattning i de särskilda fallen borde överlämnas åt exportkreditnämnden liksom ock frågan om den tid, exportkrediten finge omfatta, vilken tid borde bliva beroende av olika föreliggande omständigheter såsom varuslag, land och rådande konkurrensförhållanden.

Hinder föreligger sålunda icke för att den tid garanti för exportkredit eller lämnat förskott skall omfatta utsträcket till att gälla längre än som i allmänhet är vanligt i fråga om varukrediter och sålunda, därest så finnes önskvärt och lämpligt, bestämmas att omfatta upp till fem år eller mera.

Den nu lämnade redogörelsen rörande f. n. gällande bestämmelser angående villkoren för beviljande av statsgaranti för exportkredit och förskotterande av köpesumman för exporterade alster av jordbruk och fiske utvisar *dels* att statsgaranti för exportkredit kan i fråga om alster av jordbruk och fiske lämnas intill ett belopp motsvarande *hela den av exportören lämnade krediten, dels* att, därest exportkreditnämnden finner omständigheterna därtill föranleda, exporten kan helt eller delvis finansieras av nämnden genom att nämnden *förskotterar köpesumman till säljaren, dels ock* att sålunda meddelad stats-

garanti eller lämnat förskott kan avse längre tid, jämväl tid överstigande fem år.

Till den del syftet med det riksdagen för godkännande förelagda förslaget till överenskommelse med de Socialistiska Rådsrepublikernas Union varit att befordra exporten av lantbruksprodukter, synes alltså detta syfte kunna ernås utan att riksdagen inlåter sig på ett till sina verkningar så ovisst avtal som det ifrågavarande. För ernående, så vitt angår exporten av lantbruksprodukter, av samma resultat som det berörda avtalet kan i gynnsamt fall väntas medföra, synes tillräckligt, att riksdagen medgiver att svenska staten må — utöver vad i sådant avseende föreslagits i propositionen nr 256 angående statlig exportkreditgaranti m. m. — intill ytterligare ett belopp av 15 miljoner kronor ikläda sig garanti för beviljad exportkredit ävensom lämna förskott för köpesumman för lantbruksprodukter såsom fläsk, nötkreatur (avelsdjur och andra), svin, hästar, utsäde och andra dylika varor, vilka försålts till de Socialistiska Rådsrepublikernas Union.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 253, besluta *att* det i proposition nr 256 angivna belopp, 25 miljoner kronor, intill vilket svenska staten må iklädas betalningsansvar för till utlandet levererade inhemska alster av industri, jordbruk och fiske, må höjas till 40 miljoner kronor, *att* härav må intill en totalsumma av högst 15 miljoner kronor statsgaranti kunna beviljas och förskott å köpesumman lämnas för lantbruksprodukter såsom fläsk, nötkreatur (avelsdjur och andra), svin, hästar, utsäde och andra dylika inhemska varor, vilka försålts till de Socialistiska Rådsrepublikernas Union, *samt att* för disposition av sagda 15 miljoner kronor skall gälla vad i förordningen angående statsgaranti för exportkredit m. m. den 26 juni 1933 stadgas om statsgaranti för exportkredit och förskott å köpesumman lämnad vid försäljning till utlandet av i förordningen omförmälda alster av jordbruk.

Stockholm den 22 mars 1934.

Joh. Larsson
i Örbyhus.

Elof B. Andersson,
Fältenborg.

